

Kā diagnosticē hronisku limfoleikozi?

Informācija pacientam

Ja Jūs ir konsultējis hematologs un izteicis aizdomas, ka Jums, iespējams, ir hroniska limfoleikoze (HLL), tad, protams, rodas jautājums – kas sekos tālāk? Tā kā HLL ir ļaundabīgs audzējs, ir jāveic virkne izmeklējumu, kas apstiprinās vai noliegs šo diagnozi.

HLL ir audzējs, kas sākas kaulu smadzenēs ar nekontrolētu limfocītu augšanu. Vēlāk limfocīti pieaug asinīs, izplatās uz limfmezgliem, liesu un citiem orgāniem. HLL ir biežākais leikozes veids Rietumeiropā, tai skaitā Latvijā. Bieži ir gadījumi, kad izmaiņas asins analīzēs atrod nejauši, veicot rutīnas izmeklēšanas analīzes. Iespējams, ka Jums jau ir bijušas sūdzības (vājums, nespēks, svara zudums, pastiprināta svīšana, paaugstināta temperatūra) vai arī palielināti limfmezgli.

Jums tiks nozīmēti vairāki izmeklējumi:

- **Plūsmas citometrija.** Šis izmeklējums tiek nozīmēts visiem pacientiem, ja ir aizdomas par HLL. Asinis tiek paņemtas no vēnas, pēc tam RAKUS laboratorijā speciālā aparatūrā nosaka, vai uz limfocītu virsmas ir noteikti receptori, kas liecina par HLL šūnām. Parasti izmeklējuma atbildi var saņemt 1-2 dienu laikā.
- **Asins analīzes.** Jūsu ģimenes ārsts noteikti jau ir nozīmējis asins analīzes, bet bieži kāds rādītājs tomēr nav noteikts. Hematologs var Jums nozīmēt papildus analīzes, piemēram, imūnglobulīnu līmeni, haptoglobīnu, LDH un citus. No asinīm tiks paņemtas arī **analīzes ģenētisko testu** veikšanai, jo HLL gadījumos limfocītu šūnās var tikt atrastas iegūtas ģenētiskas izmaiņas, kas var ietekmēt ārstēšanas taktikas izvēli.
- **Radioloģiskie izmeklējumi.** Lai precizētu, kurās ķermeņa vietās vēl ir palielināti limfmezgli, hematologs var nozīmēt ultrasonogrāfiju, kompjūtertomogrāfiju vai magnētisko rezonansi. Iespējams, ka šie izmeklējumi Jums jau ir veikti pirms vizītes pie hematologa.
- **Limfmezgla biopsija.** Tā tiek nozīmēta tikai noteiktās situācijās. Visbiežāk, ja plūsmas citometrijas metode neapstiprinās HLL diagnozi vai arī hematologs pieņem šo lēmumu citu iemeslu dēļ. Jums tiks nozīmēta ķirurga konsultācija. Pēc tam ķirurgs veiks limfmezgla biopsiju noteiktajā datumā. Biopsija nozīmē visa limfmezgla vai tās daļas izņemšanu. Paņemtie audi tiks nosūtīti uz RAKUS Patoloģijas centra laboratoriju. Pēc audu speciālas apstrādes un krāsošanas ārsts patologs, kas ir specializējies tieši hematoloģisko audzēju diagnostikā, izmeklēs mikroskopā audu paraugu un noteiks galīgo diagnozi. Šis process prasa vairākas dienas, parasti 7-14 dienas. Pacientam tas parasti ir emocionāli grūts periods, jo atbilde ir jāgaida. Diemžēl šo procesu nekādi nevar pasteidzināt.
- **Kaulu smadzeņu biopsija (trepānbiopsija).** Šis izmeklējums tiek veikts tikai noteiktos gadījumos, HLL gadījumos ļoti reti. Ja Jums tiks nozīmēts šis izmeklējums, tad par to var izlasīt un iepazīties Aslimnīcas mājas lapā (<https://aslimnica.lv> Pacienti. Informatīvie materiāli. Hematoloģija. Informācija pacientam par kaulu smadzeņu analīzi).

Pēc visu izmeklējumu rezultātu saņemšanas, būs skaidrs, vai HLL diagnoze ir apstiprināta, vai nē.

Ja hroniskas limfoleikozes diagnoze tiks apstiprināta, tad vairāki hematologi kopā ar citiem nepieciešamajiem speciālistiem izskatīs Jūsu gadījumu (Multidisciplinārā komanda jeb konsīlijs) un pieņems lēmumu par rekomendēto terapiju. Konsultējošais hematologs Jums izskaidros diagnozi, rekomendēto ārstēšanu. HLL sākuma stadijās, ja nav atrastas augsta riska ģenētiskās izmaiņas, iespējama situācija, ka terapija nav jāuzsāk, Jums tikai būs nepieciešams regulāri, reizi 3 mēnešos veikt analīzes un konsultēties ar hematologu (taktika – “gaidīt un novērot”). Ja būs nepieciešams uzsākt terapiju, tad hematologs to Jums izskaidros. Tālāka terapija būs iespējama ambulatori, Hematoloģijas dienas stacionārā vai kādā no RAKUS Hematoloģijas nodaļām. To noteiks konkrētās terapijas veids un Jūsu vispārējais stāvoklis un citas blakusslimības, ja tādas ir.

HLL gadījumā ļoti svarīgi ir veikt noteiktas vakcīnas, par kurām Jums izstāstīs hematologs. Vakcināciju Jūs varēsiet veikt pie sava ģimenes ārsta.

Šajā diagnostikas procesā atbalsta vienības kolēģes ar Jums sazināsies. Neskaidros jautājumus varat uzdot viņām.

- Hematoloģisko pacientu koordinatores, kas plānos Jūsu izmeklējumu datumus, par to Jūs informējot:
 - Kristīna kristina.markuna@aslimnica.lv
 - Zane zane.beisa@aslimnica.lv
- Hematoloģisko pacientu izglītības un atbalsta māsa:
Rita Buliņa rita.bulina@aslimnica.lv

Sagatavoja:

Prof. Sandra Lejniece, RAKUS Hematoloģija klīnikas vadītāja

Rita Buliņa, hematoloģisko pacientu atbalsta un izglītības māsa.

Atsauces

<https://patient.info/doctor/oncology/chronic-lymphocytic-leukaemia-pro>

<https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/chronic-lymphocytic-leukemia/diagnosis-treatment/drc-20352433>

2026. gada augusts.